

Onderwerp
Halfjaarlijkse voortgangsrapportage Programma Doorontwikkeling Batavialand - september 2023 tot en met maart 2024

Kern mededeling:
U wordt met bijgevoegde voortgangsrapportage geïnformeerd over de voortgang van het Programma Doorontwikkeling Batavialand van de provincie Flevoland.

Mededeling:
In 2021 heeft de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) Batavialand aangewezen als beheerder van het Nationaal Scheepsarcheologisch Depot (hierna te noemen: NSD). In het gebiedsprogramma 'Doorontwikkeling Batavialand' werkt provincie Flevoland samen met het Ministerie van OCW, Batavialand en gemeente Lelystad om de komst van het NSD naar Lelystad te benutten als vliegwiel voor een verdere doorontwikkeling van Batavialand.

Bij de vaststelling van het PS-Besluit Doorontwikkeling Batavialand op 25 januari 2023 is door Gedeputeerde Staten de toezegging gedaan om halfjaarlijks over de voortgang van het project te rapporteren. Voorliggende rapportage omvat de periode september 2023 tot en met maart 2024.

De voortgangsrapportage geeft inzicht in de provinciale inbreng in en visie op de activiteiten die de afgelopen periode zijn uitgevoerd. Tevens wordt er ingegaan op de activiteiten uitgevoerd door Batavialand.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)
Halfjaarlijkse voortgangsrapportage Doorontwikkeling Batavialand: september 2023 tot en met maart 2024	3253423	Ja

Registratienummer

3242396

Datum

16 april 2024

Expertiseteam

ETGO

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Simonse, J.N.

Ter kennisname aan PS en burgerleden

Halfjaarlijkse voortgangsrapportage Programma doorontwikkeling Batavialand

Programma	Doorontwikkeling Batavialand
Rapportage periode	1 september 2023- 1 april 2024
Fase	Vorbereidingsfase

Inleiding

In 2021 heeft de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) Batavialand aangewezen als beheerder van het Nationaal Scheepsarcheologisch Depot (hierna te noemen: NSD). In het Programma 'Doorontwikkeling Batavialand' werkt provincie Flevoland samen met het Ministerie van OCW, Batavialand en gemeente Lelystad om de komst van het NSD te benutten als vliegwiel voor een verdere doorontwikkeling van Batavialand. Op 25 januari 2023 hebben Provinciale Staten besloten de doorontwikkeling van Batavialand te onderschrijven en daarvoor middelen beschikbaar te stellen.

Aanleiding

Om de functie van NSD op een kwalitatief hoogwaardige wijze bij Batavialand in te vullen ligt er namelijk een opgave. De huidige omvang en faciliteiten van het museum voldoen niet aan de eisen vanuit collectie- en depotbeheer. Daarnaast worstelt Batavialand al een aantal jaar met het voeren van een gezonde bedrijfsvoering. Tegelijkertijd spelen er vanuit ruimtelijk perspectief een aantal belangrijke (toekomstige) ontwikkelingen in het Bataviakwartier. De komst van het NSD naar Lelystad vormt dan ook een mooie kans om deze uitdagingen integraal op te pakken en zodoende een toekomstbestendig Batavialand te realiseren.

Kenmerken

Het Programma 'Doorontwikkeling Batavialand' bestaat uit twee integrale ontwikkelingen: een onderdeel gebiedsontwikkeling en een onderdeel museale (her)positionering. Het Programma omvat daarmee:

- De realisatie van het NSD;
- Verbetering van de publieksfuncties;
- De verplaatsing en integratie van de huidige Bataviawerf;
- De realisatie van een (multifunctioneel) entreegebouw;
- De terreininrichting;
- Het aan land brengen van het schip 'de Batavia';
- De doorontwikkeling van het museale concept;
- De verplaatsing van collecties.

Per 1 maart 2023 is de provincie gestart als bouwheer van het programma. Voorliggende voortgangsrapportage is daarmee de tweede keer dat er gerapporteerd wordt. Het afgelopen half jaar is de procesinrichting van het Programma verder uitgewerkt en is er een start gemaakt met de inhoudelijke, ruimtelijke en bouwkundige ontwikkelingen. Daartoe zal deze rapportage zich toespitsen op de onderwerpen die nu aan de orde zijn. Daarbij wordt er, waar relevant, gebruik gemaakt van de volgende legenda:

	Op basis van de huidige inzichten is er geen probleem wat de voortgang of het resultaat van de betreffende deelindicator in gevaar brengt.
	Op basis van de huidige inzichten is er een mogelijk potentieel probleem wat de voortgang of het resultaat van de betreffende deelindicator kan beïnvloeden. Er zijn mogelijk aanvullende maatregelen nodig om het probleem te voorkomen of te beperken.
	Op basis van de huidige inzichten is er een probleem wat de voortgang of het resultaat van de betreffende deelindicator beïnvloedt. Er zijn maatregelen nodig op ambtelijk of bestuurlijk niveau om het probleem op te lossen.

Onderdeel gebiedsontwikkeling (provincie Flevoland)

Algemene voortgang

Het afgelopen half jaar is er een start gemaakt met het ruimtelijke en bouwkundige traject. Binnen de totale doorontwikkeling is de provincie als bouwheer verantwoordelijk voor de ruimtelijke en bouwkundige ontwikkelingen. Hieronder vallen, onder andere, de realisatie van een multifunctioneel entreegebouw, de bouw van het NSD, verbetering van de publieksfunctie, de verhuizing en integratie van de Bataviawerf als werkplaatsen en de terreininrichting. Om de synergie tussen de verschillende projectonderdelen te bewaken, zijn de verschillende projectonderdelen en processtappen verwerkt in een integraal Plan van Aanpak (PvA). Dit PvA is in november 2023 vastgesteld door de Bestuurlijke Stuurgroep.

In het najaar van 2023 zijn er drie integrale werksessies geweest onder leiding van bureau HEVO om te komen tot een Ruimtelijk en Functioneel Programma van Eisen. Tijdens deze integrale werksessies, waaraan afgevaardigden van alle projectpartners hebben deelgenomen, is er gezocht naar optimale aansluiting tussen de ruimtelijke ontwikkeling, de toekomstige depotfunctie en het museale concept wat nu ontwikkeld wordt. Om te komen tot een aantrekkelijk en toekomstbestendig Erfgoedpark, met een museum dat recht doet aan de unieke geschiedenis van Flevoland, is er gedurende deze sessies ook gekeken naar thema's als duurzaamheid en bio-based bouwen, toerisme en recreatie. Ook wordt er, waar mogelijk, zo goed mogelijk aangehaakt bij de ontwikkeling van het Waterfront Kust waar gemeente Lelystad momenteel aan werkt. Binnen deze ontwikkeling wordt het huidige Bataviakwartier doorontwikkeld tot een A-locatie met een grote verscheidenheid aan leisure activiteiten.

De sessies met HEVO hebben geresulteerd in een viertal ruimtelijke modellen. De modellen passen allen niet binnen het financiële kader. De komende tijd zullen deze modellen daarom verder doorberekend en geoptimaliseerd worden.

Planning en mijlpalen

Activiteit	Eindproduct	Mijlpaal	Status	Opmerkingen/ toelichting
Opstellen Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen	Vastgesteld RFPE	Mei 2024		Momenteel wordt er gewerkt aan het invullen van een aantal 'open eindjes' en het doorrekenen van de ruimtelijke modellen. Het RFPE wordt ter vaststelling aangeboden aan de Bestuurlijke Stuurgroep.
Bepalen van de aanbestedingsstrategie	-	q4 2023 / q1 2024		De projectgroep 'Bouwkundige ontwikkelingen' is, in samenwerking met HEVO, gestart met het traject ter voorbereiding op de aanbesteding. Inmiddels heeft HEVO geadviseerd om een traditioneel proces met nevenaanneming in te richten richting de bouw. Dit initiële advies wordt momenteel verder doorgesproken en geëvalueerd met de verschillende partners.
Opstellen Technisch Programma van Eisen	Vastgesteld RFPE	q2/3 2024		Op basis van het RFPE wordt invulling gegeven aan de technische eisen waaraan de gebouwen moeten voldoen.
Financiële toets	Vastgestelde financiële toets	Mei 2024		Het traject van het PvE wordt afgesloten met een financiële toets ten behoeve van de investeringsbegroting. Het PvE en de financiële toets worden aangeboden aan de Bestuurlijke Stuurgroep.

Opstellen van stedenbouwkundige kaders/ uitgangspunten	Stedenbouwkundig kader/ beeldkwaliteitsplan	q2 2024		De gemeente Lelystad gaat een beeldregieplan opstellen voor het gebied. Dit plan zal als toetsingskader dienen op het gebied van ruimtelijke kwaliteit bij de aanvraag van de omgevingsvergunning. Het is momenteel nog niet bekend wanneer gemeente Lelystad hiermee zal starten.
Onderzoeken	-	q3 2023-q2 2025		Er is een overzicht van de uitgevoerde onderzoeken t.b.v. het bestemmingsplan bij gemeente Lelystad opgevraagd. Op deze manier kan er, indien nodig, tijdig geanticipeerd worden op het laten uitvoeren van aanvullende onderzoeken.

Onderdeel Herpositioneren / Museale concept (Batavialand)

Algemene voortgang

Binnen het Programma staat Batavialand, als inhoudelijke expert, o.a. aan de lat voor de ontwikkeling van het museale concept. Het museale concept biedt een integrale kijk op waar het museum straks voor zal gaan staan: wat zijn de unieke kenmerken van het museum en hoe vertaalt dit zich in de presentatie van de collecties en de algehele bezoekerservaring? Het concept is daarmee de onderliggende centrale visie achter de doorontwikkeling tot een toekomstbestendig en duurzaam Batavialand.

Op dit moment wordt er gewerkt aan een doorvertaling van de rapportage van studio Louter naar een integraal museaal concept dat dient als leidraad voor de ontwerpfase van het nieuwe museum. Een museaal concept waarin de diverse aandachtsgebieden in het museum (scheepvaart, nieuw land en Swifterbantcultuur), maar ook NSD en werkplaatsen elkaar versterken. De verschillende componenten van de museale ervaring zullen, middels hun unieke connectie met het water en de provincie Flevoland, via verhaallijnen met elkaar verbonden zijn. Immers, Flevoland is in die zin nieuw land, maar ook land dat duizenden jaren geleden al bewoond werd. Het zichtdepot biedt een inkijk achter de schermen van dit unieke kennisinstituut over scheepsarcheologie. Hierdoor zal het een participatief museum worden met een voor en achterkant, waarbij het publiek wordt uitgenodigd mee te kijken en mee te doen bij de onderzoekers, conservatoren en ambachtsmensen voor en achter de schermen.

Met het ontwikkelen van deze visie op het toekomstige museum wordt er een aanzet gegeven voor waar het museum zich in de toekomst in het geheel naar toe wil ontwikkelen. De herpositionering van het museum na deze fase zal daarmee een logisch gevolg kunnen worden van het ontwikkelde museale concept. Hierover dient nog aparte besluitvorming plaats te vinden.

Op dit moment worden de in het ruimtelijk PvE gestelde randvoorwaarden tegen het licht gehouden vanuit de museale invulling, maar ook de werkplaatsen, het omliggende terrein en de rol van de Batavia in het museum.

Ten slotte doet Batavialand momenteel onderzoek naar het project 'de Batavia aan Land'. Dit onderzoek heeft betrekking op zowel het aan land halen van het schip als de voorwaarden en kosten voor een duurzaam beheer ervan. Op dit moment wordt daartoe een definitief Plan van Aanpak 'Batavia aan land uitgewerkt', welke ingaat op de factoren tijd, kosten en vergunningen. Dit plan zal half mei 2024 gereed zijn.

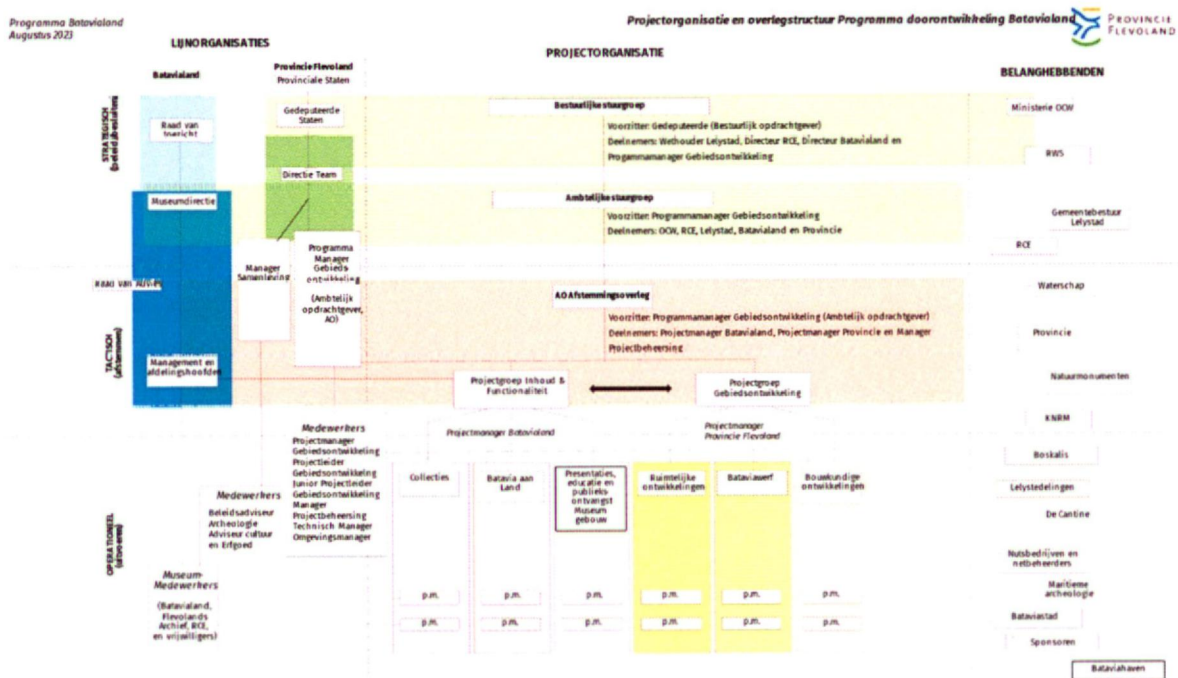
Planning en mijlpalen

Activiteit	Eindproduct	Mijlpaal	Status	Opmerkingen/toelichting
Toetsing RFPvE	RFPvE	Mei 2024		Het RFPvE wordt op dit moment getoetst aan de ruimtelijke uitgangspunten en indien nodig, aangepast, om te kunnen dienen als leidraad voor de toekomstige ontwerpende partij.
Batavia aan Land	-	December 2023		Het plan van aanpak voor de Batavia aan land is half mei klaar om zodoende inzicht in de kosten, technisch en logistieke randvoorwaarden te hebben om het schip aan land te brengen. Ook wordt er inzicht gegeven in de noodzakelijke herstel werkzaamheden van het schip en het structurele onderhoud, incl. kosten.
Doorontwikkeling museaal concept	Museaal concept	Q2 2024		Het museale concept van Louter wordt doorontwikkeld naar een definitieve visie waarbij alle onderdelen in het museum met elkaar verbonden worden, zowel passief als interactief. Deze visie geeft inzicht in het nieuwe museum, hoe het zich presenteert en functioneert.

Projectorganisatie

Organisatie

Binnen het project wordt door de verschillende partners samengewerkt volgens de volgende projectstructuur:

De provincie concentreert zich op de bouwkundige en ruimtelijke ontwikkeling en Batavialand op de museale doorontwikkeling, de verplaatsing van collecties en het op land halen van het schip 'De Batavia'. Beide trajecten zijn nauw met elkaar verbonden. De doorontwikkeling van het museale concept en bijbehorende publiekservaring is input voor de bouwkundige en ruimtelijke ontwikkeling. De voortgang in de bouwkundige en ruimtelijke ontwikkeling heeft invloed op de verplaatsing van collecties, de werkplaatsen, conservering- en restauratieateliers en het functioneren van het museum in zijn geheel. Beide trajecten worden daarom op elkaar afgestemd en voeden elkaar in een iteratief proces om zo het meest optimale resultaat te creëren. Dit proces wordt aangestuurd vanuit een Ambtelijke en Bestuurlijke Stuurgroep waarin de betrokken partijen (Batavialand, de provincie, gemeente Lelystad en OCW/RCE) vertegenwoordigd zijn.

De afgelopen periode zijn de volgende projectgroepen van start gegaan:

Ruimtelijke Ontwikkelingen

Binnen de projectgroep Ruimtelijke ontwikkelingen is er gesproken met gemeente Lelystad (in haar rol als bevoegd gezag) over de onderzoeken die nodig zijn voor de omgevingsvergunning en het opstellen van een beeldregieplan door de gemeente. De provincie heeft ook een Omgevingsmanagementplan opgesteld, gericht op directe (toekomstige) stakeholders van het project, waaronder omwonenden en andere (commerciële) gebiedspartners. Tot slot hebben de provincie en Batavialand gezamenlijk een zienswijze voorbereid en ingediend op het ontwerpbestemmingsplan van gemeente Lelystad.

Bouwkundige Ontwikkelingen

De projectgroep Bouwkundige Ontwikkelingen werkt momenteel aan scenario's voor het huidige museumgebouw. Zo wordt er o.a. in kaart gebracht wat er nodig is om het huidige gebouw te laten voldoen aan museumkwaliteit. Daarnaast is deze projectgroep, in samenwerking met bureau HEVO, bezig met het voorbereiden van het advies voor de aanbestedingsstrategie.

Bataviawerf

Batavialand staat in eerste instantie voor de opgave om te bepalen welke functies van de werf opnieuw een plek krijgen binnen het museale concept. Gelijktijdig wordt bekeken wat de kosten voor het leegruimen van de huidige locatie en voor het verhuizen van materieel zijn.

Collecties

De projectgroep Collecties is bezig met de (toekomstige) inrichting en het gebruik van het depot. Er wordt hierbij o.a. gekeken naar de registratie van de collecties, optimalisatie van het ruimtegebruik, klimaatzones en het functioneren van het uitgebreide depot. Basisgedachte hierbij is dat er een uitbreiding van het huidige depot plaatsvindt waarbinnen zowel de Rijks- als de provinciale collectie worden ondergebracht. Anderzijds wordt er ook gekeken of, bij realisatie van de juiste klimatologische condities, bepaalde depotstukken onderdeel kunnen worden van de publiekspresentatie. Op deze manier wordt het mogelijk om meer unieke stukken uit het depot met het publiek te delen.

Batavia aan Land

Voor de Batavia aan Land zijn er de afgelopen periode diverse technische onderzoeken gedaan en scenario's opgesteld. Op basis van deze informatie zijn er gesprekken gevoerd met de bestuurders van o.a. gemeente Lelystad, provincie Flevoland, Batavialand, het management van Bataviastad en het Scheepvaartsmuseum. Er wordt een advies geformuleerd voor de toekomst van de Batavia.

Presentatie, educatie en publieksontvangst museumgebouw

Bij het opstellen van het Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen zijn er een aantal 'conceptontwikkelaars' betrokken geweest. Naar aanleiding hiervan zijn er door HEVO ruimtelijke modellen opgesteld die aansluiten bij de gewenste museale doorontwikkeling. Ook wordt er gewerkt aan de integratie van de werf binnen het nieuwe museale concept.

Besluitvorming en rol PS

Provinciale Staten worden halfjaarlijks op de hoogte gehouden over de voortgang van het Programma, op basis van de toezegging EMS 119 van 25 januari 2023: 'Gedeputeerde Rijsberman zegt toe om halfjaarlijks in de P&C cyclus over de voortgang van de doorontwikkeling van Batavialand te rapporteren.'

Informatie en communicatie

De afgelopen periode is er een Omgevingsmanagementplan opgesteld, als basis voor de communicatie met de directe omgeving. Er is een periodiek communicatieoverleg tussen de betrokken communicatieadviseurs van alle projectpartners waarin de communicatie naar buiten toe wordt voorbereid.

Toprisico's

Risico	Beheersmaatregel	Financieel effect?	Status
<u>Projectonzekerheden</u> , waaronder: Budget voor verplaatsing; Bataviawerf; Museale concept; Toekomst de Cantine en Schokbetonschuur; Plaatsing IJsselkogge in Kampen	Voorgenoemde onzekerheden zullen besproken worden tijdens de interviews en/of de workshops en eventueel terugkomen in de Ambtelijke en Bestuurlijke Stuurgroep en in bilaterale overleggen. Mocht er dan nog geen zicht zijn op de uitkomst, dan worden dit projectrisico's.	Mogelijke overbesteding op basis waarvan keuzes gemaakt moeten worden	
<u>Stijgende bouwkosten</u>	Er heeft al een inflatiecorrectie plaatsgevonden op het investeringsbudget (prijsspeil 2023). De ontwikkeling van de bouwkosten wordt gemonitord. Mogelijk is er opnieuw een correctie voor inflatie nodig. Daarnaast wordt er strak gestuurd op tijd en middelen.	Mogelijke overbesteding op basis waarvan keuzes gemaakt moeten worden	
<u>Capaciteit</u> Tijdige beschikbaarheid van capaciteit zowel intern als extern.	Voor dit project wordt een beroep gedaan op veel capaciteit; zowel intern als extern. Het kan zijn dat er niet altijd voldoende capaciteit aanwezig is.	Door het opstellen van een planning en vroegtijdig activiteiten aan te kondigen wordt geprobeerd dit te voorkomen.	
<u>Uitkomst onderzoeken t.b.v. verkrijgen omgevingsvergunning</u>	Er zullen verschillende onderzoeken gedaan moeten worden t.b.v. het verkrijgen van een omgevingsvergunning. De uitkomst van bijvoorbeeld een flora & fauna onderzoek kan van invloed zijn op de planning. Er wordt daarom ingezet op het snel starten van noodzakelijke onderzoeken zodat eventuele maatregelen tijdig genomen kunnen worden.	Financieel effect nu lastig in te schatten: P.M.	

Financiën

De projectbijdragen van de verschillende partners zijn als volgt onderverdeeld:

Bijdrage partijen aan doorontwikkeling (bedragen in € x 1 miljoen / eenmalig)						
Onderdeel van de doorontwikkeling	Omvang	Provincie Flevoland	Ministerie van OCW	Gemeente Lelystad	Batavialand	Opmerking
1. Investing in depot en voorzieningen	€ 7,068		€ 7,068			
2. Entreegebouw en publieksfuncties	€ 2,3	€ 2,3		bijdrage via inbreng grond		
3. Batavia op Land	€ 1,0	€ 0,2		€ 0,2	€ 0,6	
4. Bataviawerf	opbrengst uit grondverkoop huidige Bataviawerf			opbrengst uit grondverkoop huidige Bataviawerf + inbreng grond		De provincie heeft een risicoreserve van € 1 mln. opgenomen
5. Verplaatsing Fiducie en Beurtvaarder			€ 0,15			Rechtstreeks vanuit OCW naar Batavialand

Naast de eenmalige bijdrage worden er additionele middelen beschikbaar gesteld voor de exploitatie van Batavialand. Na de afronding van dit project zijn alle functies van het NSD bij elkaar gevoegd, zijn er gebouwen toegevoegd en zullen de kosten voor beheer en onderhoud toenemen. Deze middelen komen vanaf 2023 beschikbaar.

Bijdrage partijen aan doorontwikkeling (bedragen in € x 1 miljoen / structureel)

Onderdeel van de doorontwikkeling	Omvang	Provincie Flevoland	Ministerie van OCW	Gemeente Lelystad	Opmerking
Exploitatielasten Batavialand	0,7	0,3	0,4		De extra subsidie vanuit OCW wordt rechtstreeks uitgekeerd aan Batavialand

Voor de voorbereidingsfase van het ruimtelijke traject heeft de provincie, via twee meervoudig onderhandse aanbestedingen, bureau HEVO aangetrokken om een Programma van Eisen (PvE) en een aanbestedingsleidraad voor de architectenselectie op te stellen. Dit heeft zij in samenwerking met de afdeling Inkoop gedaan. Het afgelopen half jaar zijn er dan ook voornamelijk middelen besteed aan de inzet van HEVO voor beide trajecten. Dit betekent dat er op het moment van schrijven ca. € 30.000 ten laste is gebracht van het initiële investeringskrediet.